

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	80	1 óra	100
2 óra	1.80	2 óra	2.00
3 óra	3.00	3 óra	3.50
4 óra	4.20	4 óra	5.00

Főszerkesztő és lapkiadó: Baranyay Lajos;
Felelős szerkesztő: Major Mihály.

Megjelenik: minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
Telefon 208.
Egyes szárok kaphatók a dobánytársadékokban.

Kedves Tisza.

Bécsből jött a parancsolat, bizony fekete pecsétét üthették volna rá, amely a kedves Tiszát az ország nyakára ülteti. Kedves figyelmeim ez a kedves Tisza, kedves Magyarország és kedves népünk számára.

Mától kezdve tehát Biharország kiszélesedik Kárpátoktól—Adriáig. Kedves lett Bécsből a bihari pandur, aki azért jött a világra, hogy ebben a szomorú országban rendet teremtsen. Mától kezdve szükségtelen lesz az ország dolgán törnünk a fejünket. Itt van a kedves Tisza, elintéz az mindent, de mindent. Nektünk, hű alattvalóknak csak az lesz dolgunk, hogy felfigyeljünk kedves Tisza apánk szemöldökére, aki annak rángatásával elintézi ügyünket-bajunkat. Nem kell itt már se érezni, se megfontol-

olni, sem töprengeni, sem gondolni, csak ajtatosan figyelni sorsunkat, a kedves Tiszát.

Boldog a gyermek, kinek atyja intézi gyenge lába lépteit. De ezerszer boldog a nemzet, melynek a Gondviselés ily atyát adott. Ó mert gyermekes naivság hinni, hogy saját sorsunkat önmagunk intézzük. Ahhoz gyengék, buták és tudatlanok vagyunk. Gyámoltalanságunkat erősítő, a gondviselés szerű férfiú pálinkásbutykost nyom a kezünkbe, hogy erőnk legyen kiválasztott gyermekeire szavaznunk. S akik ettől sem világosodnak meg kellőleg, azoknak méltatlan választottait rendőrök szórják ki és kardok vagdalják össze a törvényhozás házában. Mert a kedves férfiú fejében sürítve van a törvényhozói bölcsesség, s aki neki ellentmond, az méltó a gyehenna tűzére.

Ime tehát ne panaszkodjunk az átkos Bécsre, mely kedvünkre a kedves Tiszát ajánlódokozza. Főleg ne hallgassunk az irigy szóra, mely homályt lehel a legtisztább nevek aranyára. Hogy már elv-áru volt a kiválasztott férfiú papája és bécsi zsoldos a nagyapja. Hogy Tisza Kálmán kiméltetlen ravaszsággal szolgálatra ki az országot tönkrement, nagyhangu és ürestejű zsentrik és éhes, panamázó kazárok zsákmányának. Hogy a kedves Tiszát az apai háznál aljashangu hízélgők már gyerekkorában lángésznek hazudták. Hogy benne kikristályosodott a kálomista gőg, hatalomvágy és szüklátkörűség. Hogy végtelen gyűlölettel nézi a művészelkü Andrásyt és a zseniális Apponyit s hogy ezeknek kiválóságát nem tudja megbocsátani. Ezért képes mindenre gőgje, hatalomvágya és

gyűlölete miatt és ocsmány. piszkos, panamázó bandája érdekében. Csak egyre nem képes. Elvékért sikra szállani, a hatalommal szembenézni, nemzete érdekében kegyesztést, mellőzést, vagy üldözést szenvedni. Nem. Erre ez a lánglelkű, gondviselés szerű férfiú nem képes. Más, mindenre. Európa legnagyobb panamistájával szerzett piszkos pénzen pártot venni. Erre képes. Egy országot leitatni, megvásárolni, korrumpálni. Erre képes. Egy békés országban rémuralmat folytatni. Erre képes. Szabadságot, jogot, törvényhozást rendőrsizma alá gyűrti. Erre is képes. Sőt képes arra is, hogy egy nemzet undora, utálat, gyűlölete dacára beleüljön a miniszterelnöki székbe. Mert ő a lánglelkű, a gondviselés szerű, a puritán, a tedhetetlen, a sorstól választott férfiú. A kedves Tisza.

Végig járom újra...

Írta: Agoston Mihály.

A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcája.
(Folytatás.)

Az arab lélek fantasztikus meseországában még ma is életrekelnek Seherzadé ambrailatos meseéjszakai. A hatások egyszerűek de mélyenjárók, mindig van bennük valami különleges izzó, bárdolatlanul nagyszerű keleti hangulat, mely néha olyan jól esik az agyonfilozofált, agyonidomított gyaurlékeknek, hogy szinte vágyik az után, keresi. Ezek az impressziók persze csak úgy értékesek, ha közvetlenek. Alig hihető, hogy a t. olvasó az elmondottak után is úgy beletudjon ezekben helyezkedni, hogy megértse azt, miért tartom én fontosnak ezeket az apró jelenségeket. Mi európaiak általában megvetjük a kelet erkölceit, mert nagyjából a külsőségek után ítélünk. Az arab ember intimitásait nem ismerjük: azt mondjuk reá — durvák, barbárok. Pedig aki megismerkedett ezeknek a sötétarcu,

ópiumos szemű barbároknak a lelki perspektívájával, sok igazságot, sok hasznosat lel ott fel. Az arab t. i. a városokban élő mór ivadék — a maga miliójében rendkívül finom tud lenni. Idegen elemekkel szemben lelkének ezt a tropikus finomságait ki is használja. Láttam Biskra arabot, aki olyan szívességékkért, amelyekért nálunk pl. a szállodai portásnak 4—5 korona jár, egyáltalán semmit sem fogadott el, sőt sértésnek vette, hogy megkínálták „bakis”-sal. A szolgálatért azonban, melyért jogosan követelhet pénzt, busásan megfizetteti magát. Ezt már a keleti faj kapzsi jellemének a rovására kell írni.

A hotel Royal tropikus növényzetű gyönyörű kertjének hatalmas, nyitott terraszáról egy francia zenekar divatos nótái szűrődnek át a csodaszép afrikai délutánba. Délután 4 órától kezdve valódi nagyvilági élet ömlik végig a szállodák pazar terméin és kertjein. A hölgyek java már elkészült taalletjelével és sétáni indul a kertekbe, meg a zeg-zugos külvárosi arab utcákba, ahol a piszkos és a bűz csak olyan

elviselhetetlen mint akárhány keleti városban. Ez azonban hozzá tartozik, sőt kivonhatatlan a keleti városok miliójából akár a legfnyesebb hotel. Itt látni az arab házi életét, az imádkozó vén paritánokat arca borulva, amikor a minszin bucsut mond a moshé minaret-jéről az alkonyodó napnak. De nem ez az, ami még intímebben meghat, bár a hangulat nemében csaknem egyedüli, hanem hogy azok az eldugott zegzugos utcácskák, melynek a házain csak itt-ott lehet látni egy-egy diszkrét, sürűn elracsózott ablakot, pokoli módon a hangosok. A keleti városok izzó vérmérsékletét elsősorban a zaj és az ordítás jellemzi. Ebben a tekintetben alig van párja Biskrának. A félmeztelen néger kofák (gyümölcszházalók) majd az ösvérhajcsárok felhajtók, alkuszok, borárosok, pénzváltók, mind-mind tipikus alakjai az utcának. Az az örülj handabandázás, amit ezek az utcán csapnak, arra az európaire, aki még azt nem hallotta, szinte elviselhetetlen. A gyermekek száza lepik el az utcákat, mindannyi

piszkos vörös fesben, piszkos apró burnuszokban. Valósággal mániájuk, hogy az európaiknak a cipőit tisztítsák. Egy európai hölgy vagy férfi, ha letelepedik valamelyik arab kávéház szőnyegén, rögtön körülöztönik ezek a piszkos gyermekek egymást lökdösve, úgy, taszigálva végtelenül nyájas arckifejezések v. jelek kíséretében adják tudtára az európaiknak, hogy a cipőiket akarják megtisztítani. A keféket tartalmazó ládákat közéjük helyezik és várnak amíg engedelmet nem kapnak a munka megkezdésére, vagy egyáltalán figyelembe sem veszik zaklatásaikat az európai utasok, akkor aztán egyenként elsonpolyognak, s ládikákkal más vendégek vagy kávéházak közelében ütök fel tanyájukat.

A városzéli zeg-zugos utcácskákban, a ház-lők, napszámosok és szegényebb kézművesek laknak, no meg azok a félmeztelen fekélyes alakok, akik tizletszerűen ütök a koldusmesterséget és napközben keresztbe feltűznek az utcaközvetlen siralmas hangon rikácsolva alamizsnáért, este pedig jökdévűen

Sövegjártó János

hazai és rumburgi vászon-áruháza barátok épülete.

AZRÉLŐT: ÖZV. KANEL ANTALNÉ
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK

Mai lapunk 4. oldal.

Morfondirozás.

Érdekes terméke a napisajtónak a *szezonzár*. Olyan biztossan beköszönt, mint a balál, mikor eljön az ideje. A deterministák elméletük támogatására bátran beleállítják statisztikájukba. Tavasszal a „csónakázás halottja”, nyáron a „vizbefült fürdőző”, télen a „megfagyott ember”, ősszel a „murci áldozata”. A júliusban „szerecséshenlél járt turistát” s a tengeri fürdőzőket ijeszto „fumei cápát” minden évben ugy június elején megelőzi egy-egy öngyilkos diák, aki természetesen a tanári szigorúság és az érteségi vizsga, az elavult, ósdi, embertánczó, neurasthénit termelő érteségi vizsga áldozata. Nyenkor aztán nagy képtiskodó doktorbácsik, meg pelyhedző állu, az elemi iskola szerencsés elvégzése után magukat a tudomány keresésében túlságosan meg nem erőltetett iija újságírók olyan okos s egyben megdöbbent véleményeket adnak le az érteségi vizsga eltörlesének szükségességéről, hogy az ógész ország viszhangzik a szavuktól. Különösen a diákurak és aggódó kedves szüleik berkeiből.

Távol áll tőlem a vizsgák értékének túlbecsülése. Minden okos ember tudja, hogy a vizsga, ha némiképen nyújt is információt a diák készlettségéről s a tanár végzett munkájának értékéről, az ítélet kimondásánál döntő szerepet nem játszat. Nem egyszer megtörténik, hogy egy kiváló diák úgy áll ott a vizsgán, mint a sóbálvány s haszontalan, léha, de élelmes fickó egy kis szerencsével ugy felel, mint egy tákos. Szóval, a vizsgán nagyon sok függ a szerencsétől, az egyéni, sokszor az napi dispoziációtól, né meg a tudástól is.

Hanem azért, ha rajtam állna,

én nem törölném el a vizsgákat. Nem pedig két okból. Először azért, mert amig a világ áll, mindig sarkalója lesz a tanár, és ténit nem egyszer szunnyadó létkismeretének s a tanuló szorgalmának, ambiciójának az a tudat, hogy eljön az idő, mikor innepélyes alakban, esetleg a nyilvánosság előtt s egy életre kiható fontossággal számot kell adniok arról, hogy mit és hogyan dolgoztak. Másodsor azért, mert azt tartom, hogy azt a fiatal embert nem árt idejében ránevelni, arra a tudatra, hogy az életben vannak komoly helyzetek, melyek döntők az ember sorsára. Mikor percertől nagy eredmények fügnek, mikor elválik, hogy ki a legény a gáton.

Hogy egyik-másik diák összeroppan a nagy légköri nyomás alatt? Ez semmit sem bizonyít. Legfeljebb annyit, hogy az illető fiatal ur nem való azon nagy problémák elé, azon nagy feladatok közé, melyek az életben mindenkire várnak. S az ilyen álljon félre az útból. Hadd érvényesüljön e téren is az emberiség, a köz érdekében a természetes kiválogatódás elve. Mert, kérdem tisztellel, az olyan ember, aki egy vizsga előtt anyámasszony katonájának bizonyul, mit fog csinálni, majd ha ágyuk elé állítják?

*

Ad vocem: ágyú. Míg e sorokat írom, minden percben vagy félspercben vagy még sűrűbben eldördül egy-egy ágyúlövés a hajmáskéri tüzértcipen, ott a várpalotai Witzleben—Beligredaun—Ertsey—Spitzer—Pollák-féle kincstári birtok tözsomszédságában. Minden döngés idehallatszék a szobambá. Ugy szól az a Haubitz, mint a meenydörgés. És én számígtatom: egy lövés, két lövés, tíz lövés, száz lövés, ezer lövés. Ezer korona, kétezer korona, tízezer korona, százezer korona.

Egy tanító évi fizetése, két tanító évi fizetése, tíz tanító évi fizetése, száz tanító évi fizetése. Egy ember vityillója, tíz ember tehénkéje, száz ember vánkókája.

Am az én nyugtalan eszem tovább repül a gondolat szárnyain. Elhagyja a hajmáskéri gyakorlóteret, el a várpalotai hatmillió köveket s repül messze, messze, szerte a monarchiába sőt annak a határain is túl. Bécsba, Prágába, Pólába. Varsóba. Szentpétervárra. Bepillant vezérkari tisztok dolgozószobáiba, rejtett fiókjába, színeszínök és ballerínák budoárjába, orfeumok pezsgőtől ázott szeparáiba. Találkozik tízezer koronás háttalosokkal, ötvenezer koronás autombillókkal és — százkoronás browningokkal, melyekkel bizonyos urak pontot tesznek az életük végére.

Rendben van. Azt mondják, ez kell, mert a szeb díszó-pasztorok háborognak, Nikita haragszik, cáratyus lesben áll. Mennyire fontos ez a hajmáskéri ágyúdörgés, mutatja az a meleghangú elismerés, melyben bukása alkalmával a „legnagyobb panamistát” a „legbékésebb” uralkodó részesítette, ki „különösen hálás emlékezetében fogja tartani azon nagy érdemeket, amelyeket ő (a zalnai gróf) a véderőreform megvalósítása körül szerzett. Ismételen mondom: rendben van.

S amig az eszem, az én szegény közönséges magyar eszem így elkalandozik, lépten-nyomon belebotlik egy gondolatba melyre a történelem tanított; hogy t. i. a háboruba nemcsak pénz és ágyú kell, hanem lélek is, nemcsak dresszura, tisztí becsület, hanem erkölcs is, nemcsak szépen puccolt rézgomb, meg hátvanmillió dreadnought, hanem istenfélélem is.

Ha én uralkodó lennék, én nem annak a miniszternek mondanék hálás elismerést, aki egy

összeszórt párt segítségével egy ország teherviselő képességének megroppanásával; a végrehajto dobjának pergésével, az alkoholizmus féktelen terjesztésével a véderőreform megvalósítása körül szerzett nagy érdemeket: hanem annak az embernek, aki az én hádseregem minden katonáját, apraját és nagyját megantaná az erkölcselenség helyett tisztelgésnek lenni, a pazarlás helyett kevéssel beérni, a káromkodás helyett imádkozni. Mert amig ez meg nem történik, addig a Rédi Alfrédék, a Jandicsok és társaik jóvoltából cáratyus mindig jobban tudja, hogy a hajmáskéri tüzértcipen a mi vánkóinkáink házacskáink, tehénkéink árán milyen ágyuból és hányat löttek, mint jómagunk.

Styx.

Munkában a rendőrség.

A Fejérmegyei Napló a nagy közönség érdekében folytonosan hangoztatja azokat a felhaborító állapotokat, melyeket a feülletes vízvezeték építés okoz. Tegnap már azt is megirtuk, hogy mozgalom indult meg, melynek résztvevői már nem is a vízvezeték, hanem magát a várost készülnék feljelenteni a belügyminiszternél. Erre a feljelentésre azonban aligha lesz szükség.

Tegnap délelőtt Ságú Lajos rendőrőrkapitány László Pál városi mérnökkel bejárta a belvárosi utcákat s mindenütt, de különösen a Nádor és Nagy Sándor-utacákban büntetendő mulasztásokat tapasztalt. A Nagy-Sándor-utacában életveszélyes lyukakat és árkokat találtak, melyeknél nem is dolgoznak s azért sem befödve, sem megjelölve nincsenek.

szívják vízpipájukat a külvárosi odukban, ahol már az előkelő európai utasok szeme nem éri őket.

Sajátságos nép ez a biskrai. A város maga egy valóóság sziget, egy oázisa nemcsak a természetnek, hanem a kultúrának is ebben a mérhetetlen homoktengerben. Ugyúttnek fel hirtelenben a fényes nagy épületek közt mozgó patyolat fehérbe öltözött arabok, mintha az ősvilágnak egyetlen utolsó maradványai volnának. A régi Rómát képzeltem el ilyen fehérbe öltözött tőgás tömegnek. Ugyanaz az öltözet, mely alakban ezt Mahomet proféta, Omár, Gebel-al-Tarik, vagy az utolsó Cordovai kalifa Boabdil viselték, sem a nyelv, sem a ruházat nem változott azóta.

Bár a francia uralom a maga messzemenő liberalizmusával — elég korán és elég helytelenül — teljes szabadságot mondhatni autonómiát ad nekik ugy vallási, mint társadalmi és kulturális ügyeikben, mégsem szeretik ezt, inkább csak ugy türik kényszerűségéből. A hit és szabadságvédő nagy muzulmánok Mulej-Abd-el-Káder-nek emléket itt is megcetek és az imahelyek őrzik, melyeken a kaidok kaidja megfordult.

A nappali életet azonban még csak hasonlítani sem lehet Biskra éjjeli életéhez. Engemet és néhány baj-

társamat ezutal tehát mindennél jobban érdekelt Biskra híressé vált éjjeli utcai élete.

Megérkezésünk után a harmadik nap egész éjjelére permissiót kaptunk a századosunktól a városban való künmaradásra. Miatán nagy gyorsasággal elfogyasztottuk a nyarsonstut juhhusból és kanyerből álló vacsoránkat, csak ugy fehér zubbonyban — oldalgyevver nélkül — neki vágunk a lármas kávéházzakkal zsufolt és nyüzsgő, tarka emberáradattal sűrűn ellepett zegzugos utcáknak. Az utcák csillognak a sok lámpafénytől, a benszültök bazárjai, ahol keleti háziipari cikkekre, régiségekre, művészeti dolgokra, fegyverekre itt lehet venni, zsufolva vannak európai vevőkkel és nagyhangu arabokkal, akiket szörnyen izgat a kínálkozó jó üzlet, szinte mámorosak az örömtől. Az utcasarkokon guggoló mélabús arabok üldögélnék s álmosan szívják a vízpipát, néha-néha kitörözöttük a vitakozás, de oly pokoli erővel, hogy a tízedik utcában is meg lehet hallani. A fürdő és az alacsony arabs kávéházak telve vannak európai vendégekkel, akik az arabokkal versenyezve szívják a naragilált, eszik a gallett-t és énekelik Mulej Hasszának mélabús monoton dalait. Micsoda érdekes tarka összevisszaság, micsoda színes kép! Az angol hölgyek

magnézium fénynél pillanatnyi fénykép felvételeket eszközölnék egy egy sikerüti pózon, egy-egy utcai jeleneten (amikor két idegen vezető arabtu vagy két gyümölcsös kofa összeverekszik). Nem kell vezető nekünk. Bajtársaink egyike egy elszáziósi fu már többször megfordult itt, ő a mi vezetőnk; az ő kalauzdózással járjuk be a külváros u. n. village arabe spanyolbar-jait, arabos kávéházait, lebutait, melyek mindegyike képtelenebbnél képtelenebb helyzetet tárja fel előttünk a keleti erkölcsnek és szokásoknak. Egy vigyorgó arcu arab fu is csatlakozik nozzánk, aki viszont azokra a helyekre vezet bennünket, ahol az európaiak különösen az angolok mulatnak, az európaiak, akik hamarosan jóllaktak az arabokkal, s új érdekességek még exotikusabb különlegességek után vágyanak. Az élelmes arab fu tehát meglepetést szerzett nekünk, elvitt bennünket hozzájuk, bennünket a légio katonáit, a tuzonborz marconaképu zsoldosokat, mert a missek még nem láttak eleven legionert, nem beszéltek még ezzel a fajtával. . . A missek, az aranyzóke hajú, vidám angol leányok! . . .

A spanyol bar-okból ahol a mandolinok ütemeire érzéki spanyol táncok jártak ugy éjjel tájban fiam Sidh a mi vigyorgó suhancunk egy hamisítatlan, tipikus arab ká-

véházba vezetett bennünket. A kávéház (vagyis a terem magassága) jóval alacsonyabb volt egy ember magasságánál, a szük ajton ugy kellett bebujni. A sarkokban lógó sejtelmes zöldfényű lámpák világárával vagy 15 európaít pillantottunk meg akik a szoba sarkaiban a szőnyegek heverésztek, egyiket másikat már elnyomott az alom, mely a mákonyos naragiláit küldött a szemekre. Az angolok hurrah-ztak, az egyhangu arab zene ehallgatott, helyét a Marseillaise erős énekgangjai töltötték be.

A bennünket vezető arab suhancot már jól ismerik itt — ő hordta az európai vendégeket a kávéházba, mely szolgáltatást állandó fizetést hűzött a tulajdonostól, tehát bennünket is meglönböztetett tisztelettel fogadtak. A kávéház tulajdonosa egy alacsony ravasz tekintetű arab karonfogott engem s a kávéház egyik kényelmes zugába vezetett, ahol három angol hölgy heverészett naragilát élvezve. A hölgyek helyet mutatnak maguk mellett, megkínáltak cigarettával, abszinthet rendeltek, mely után a legpróbb részletekig az utról kellett beszélnem, amelyet Biskráig gyalog tettem meg századdammal együtt. A hölgyek társaságához tartozott M r Harley angol tengerészkapitány (k. i. azoknak rokona volt) és gróf Sch. Ernő, egy fiatal német magnás is:

Ezekután a város az utak sür-gős rendb hozása végett nem vár sem bizottsági, sem közgyűlési határozatokat; hanem a rend-
**őrség saját hatáskörében rend-
őrség fog intézkedni.** A mér-
nöki hivatal, mint amely szak-
értő annak a megállapításában,
hogy történt-e mulasztás vagy
sem, hivatalos feljelentést tesz a
rendőrségnél és sürgős intézke-
déseket kér.

A rendőrség pedig az eseten-
ként 100 K-ig terjedhető büntetéseken kívül elrendeli az őv-
intézkedéseknek (u. m. befedé-
sek, lámpa elhelyezések stb.)
azonnali megételét, a munkákat
rögtön el is végezteti s a felme-
rült költségek megfizetésére a
vállalkozókat kötelezi. Ez már
aztán erőlyes és sürgős lesz s így
kilátás is lesz arra, hogy a mos-
tani tarthatlan állapotok rövi-
desen megjavulnak.

HIREK.

— **A szépitőegyesület színházi
estélye.** A székesfehérvári szé-
pitő egyesület folyó hó 25-én
este hangversenyt és színjáté-
kot rendez a városi színházban.
A műsor legnagyobb száma a
felsőbb leányiskola növendékei-
nek poetikus színelőadása, mely-
ben a három felvonásos „Virág-
dóm” kerül színtre mintegy 80
növendék szereplésével. Kiemel-
kedő pont Hermann Lászlónak, a
zeneiskola igazgatójának fel-
lépte, kinek hegedűszólóját Ha-
vas Gáborné, a zeneiskola jő-
vendőbeli zongoratanárnője ki-
séri. A felsőbb leányiskola önek-
kara is szerepel Medgyesy Józ-
sef vezetésével. Az előadásra
szóló jegyek kizárólag Krausz
Verona dohánytözsdejében kap-
hatók az alább részletezett mér-
sékeltén emelt árak mellett;
előrehoosítván, hogy az elő-
jegyzések e hó 18-áig tartatnak
fenn s ezen határidőig a jegyek

ők is heiyetfoglatlak mellettem a
szonyegen s nagy érdeklődéssel né-
zögetek exotikus ruhámat, a dere-
kamra csavart széles teveször övet.
A sarokból, ahol álltunk (arab mód-
ra) jól vegig láthattnk az egész
vendégseregben. A különö, érdekes
keleti képek szines jeicnetei tárul-
tak itt a szeméim elé, amelyeket
mép sohasem volt alkalmam látni.
Az európai turisták, arabok, nége-
rek, franciák és zuáv katonák, tisz-
tek, közlegények álltak, feküdték a
legtárháib össza-visszaségban az ér-
tékes keleti szönyegekkel letakart
alacsony kereveteken.

Nargiléh, feketekáv, tea, galette,
(arab palacsinta) illata felfőtte be
az egész helyiséget, melynek nagy
volt a kelendősége az európaiak
között. Az arabok inkább a ször-
betet, pálmastert és azokat a külön-
féle színtű és izü szírupszerű italo-
kat élvezték, melyeket egy a spayol
„bar”-ban, mint a legelőkelőbb
hotelek terraszala meglehetett a
mozgó utcai árusoktól kapni. Sze-
szes italokat inni, vagy azokat még
csak felszolgálni is szigoruan tiltja
a korán, mindazonáltal a szomszéd-
os spayol „bar”-ba nemcsak az
európaiak, hanem még az arabok
is át lopóztak s fel-felhajítottak egy
pohár Madeirát vagy abszintot.

(Folyt. köv.)

átveendő az igények egyb-
ként való elveszése miatt. Föld-
szinti páholyok ára 12 kor. eme-
leti páholyok 10 koronára s az
összes földszinti állóhelyek 3
koronánál kaphatók: Az erkélyi
és karzat díja mint a színiévad-
ban. A rendezőség e kellemes
és élvezetes esttel, a nagykö-
zönség széjpígyéneit nemcsak a
színházban fogja szolgálni, ha-
nem a siker és az anyagi támo-
gatás révén a város szépitési
céljait is hathatósan előmozdi-
thatni. A nemes pártoláshnak öv-
vendő egyesületnek ez lesz első
nagyobb szabású szórakoztató
estje, melyet évadonkint válto-
zatos programmal fog a köz-
szépítészet előmozdítására, a
nagyközönség szórakoztatására
megismételni.

— **Szemle a villanytelepen.**
A városi gépmernök, László
Pál, tudvalevőleg jelentést adott
be a városi tanácshoz, hogy a
villanytelepen üzembe levő gé-
pek nem alkalmasak a köteles
áram fejlesztésére, így a köte-
les világitás előállítására sem s
hogy amit a villanygyár ezek-
kel a gépekkel művel, az való-
ságos szerencséjüket a közvilá-
gitás és magánfogyasztók bő-
rére. E jelentés elbirálása és
érdemi elintézése céljából teg-
nap délután szemlét tartott a
telepen egy bizottság, melynek
tagjai a polgármester, a mér-
nökhivatal, továbbá Rauscher
Béla és Pénzes Imre városi bi-
zottsági tagok. Lapunk zártakor
a szemle még tart.

— **Tornavizsga.** A községi fel-
sőbb leányiskola tornavizsgáját
f. hó 14-ikén (szombaton) d. u.
6 órákor tartja a főreáliskola
udvarán. A tornavizsgára az in-
tézet kirándulási alapjának nö-
velésére mérsékelt belépődíjat
szed. Ülőhely 50 fillér, állóhely
20 fillér.

— **A városi szervezőbizottság
péntek délután 4 órákor folytató-
lagos ülést tart.** A szervezős za-
bályrendeletet tárgyalják.

— **Fagyalt estély.** A Székesfehérvári
belvárosi kath. kör 1913. évi ju-
nius hó 17-én a kör kerthelyiségé-
ben fagyaltestélyt tart. Kezdeté
este 9 órákor. Jegyek előre váltátha-
tók a belvárosi katolikus kör-
ben. Belépődíj: 1 kor. 20 fill.,
melyben a felszolgáltató fagyalt
ára is bentfoglaltatik.

— **Mozitengedély.** Branizza
Károly a Székesfehérvár és Vi-
dék szerkesztője mozgófénykép
színházra engedélyt kapott a
várostól. Mint értesülünk, rövid
időn belül díszes új mozit épí-
tenek városunkban.

— **Tüzoltóünnepély.** Lászas ké-
szülődések folytak a vasárnapi tü-
zoltó ünnepségre. Lesz díszelőadás,
disztaikarodó, diszkögytilés, disze-
béd és díszgyakorlat. A helybeli
tüzoltó testület buzgolkodása or-
szágos ünnepé avatja a székesfe-
hérvári tüzoltóság 40 s a megyei
tüzoltók 25 éves jubileumát.

— **Népiünnepély.** A nagykovácsi-i
kath. kör. végleges megalakulása
alkalmából f. é. június 15-én, va-
sárnapi délután 5 órákor a Trendi-
főle vendéglo nagytermében a kör
javára táncal egybekötött meg-
nyitó ünnepélyt rendez.

**Szigethy-féle pörkölt kávék a
legjobbakk, kaphatók Szigethy
Testvéreknél.**

— **Tisza Pista azt üzenté.**
Tegnap Székesfehérvárról He-
gedüs Gyula százados vezetésé-
vel 60 csendőr ment fel Buda-
pestre. Üglátszik készül, va-
lami. Vagy talán csak a „köz-
tiszteletben áll” kormányel-
nököt akarják megnyugtanni.

— **Virágos Fehérvár.** Buzdul a
vidék, követi a főváros példáját.
Sokszor olvashattuk a fővárosi la-
pokban ezt a címet: A virágos Bu-
dapest. Nemsokára a mi óskoro-
názó városunk is közismert lesz
ily címmel. Nálunk is virágoznak.
Bizonyítja ez a két eset. Egy úr a
Nádor-utcán megy végig. Nyári ruha
van rajta, fején szalmakalap. A
Vaimár sarok közelében a Neubarth
és Kövesdi üzletek előtt felnyit-
totta volna az ernyőjét ha lett
volna nála. Azt hitte ugyanis,
hogyesik az eső, de tévedett. Virágok
vanak a kirakatra ma tetején s azt
öntözték meg szorgalmas kezek,
úgy, hogy még félora mulva is
csurgott a víz a járdára, és a fent-
emlitett úr szalmakalapjára. Talán
máséa is. A másik eset. Truka
Ignác vízvezetési szerelő feljelen-
tett a rendőrségen, hogy a Jókai-
utca 5 számú ház emeleti ablakai
egyikéből munkaközben fejére eset
egy cserépvirág, vagy egy virágcser-
ép és betörté a fejét. Így kezdődik
virágozni Fehérvár. Vértórszák terem-
nek s tüleim rozsának hervadnak.

— **Az old hoy tréning csütör-
tőkről péntek délutánra halaszatott
el.**

— **Halálozás.** Özv. Nagy István
szül. Kulkovits Emilia f. évi június
hó 11-én esete 7 órákor hosszas
szendvés és a haldoklók zentszé-
gének ájatos felvétele után életének
81 évében elhunyt. Temetése folyó
hó 13-án d. e. 11 órákor lesz a
Várkörút 14. számú gyészabánál
törtéő besztenelés után Velenczén
folyó hó 13-án d. u. 5 órákor. A
megboldogult lelkiüdvéert tartandó
engesztelő szentmise-áldozat folyó
hó 14-én reggel 8 órákor fog a
Székesegyházban az Urnak bemu-
tattatni. — Az elhunytban Ujházy
Sándor kir. főügyész helyettes anyó-
sát gyászolja.

— **Még mindig inzultálják a kö-
zönséget.** Több ízben szóvátettük
a panaszosok felkérésére, hogy a
Budaj-uton a kissebesi gránitköbá-
nyák vízvezetési vállalkozó mun-
kása az arajró közönséget meg-
jegyzéseikkel állandóan inzultálják.
Nem egyszer sértő, reprodukálha-
tatlan megjegyzéseket voltak kény-
telenek zsebretenni a panaszosok.
Egyik-másik megpróbálta rendre-
utasítani a neveletlenkedőket, de
megbánta, mert kinevették. S mi-
után mindedig a panaszosok nyil-
vánosságáhozatala dacára büntet-
lenül maradtak, még bátrabbak let-
ek a szemtelenkedők s most már
igazán elvárjuk, hogy rendreutasi-
sák ezeket a gorombáskodó frá-
tereket.

Székesfehérvár egyedüli ki-
zárólagos kávé- és teaüzlete a
FIUMEI kávébehozatal.
Telefon 250.

— **Veszedeles ebek.** Papp Fe-
renc városi végrehajtó feljelentést
tett a rendőrségen, hogy az Öreg-
hegyen hivatalos köteleessége telje-
sítése közben Khaut Ferenc kutyá-
ja megharapta. — Devcesery
Gyula Felsőkirálysor 35 sz. alatti
lakost Akóts János gőzmalom tu-
lajdonos kutyája marta meg. A rend-
őrség mindkét esetben eljárást indít
az etblajdonosok ellen.

— **Állatorvoskörök.** Az új szabály-
rendelet szerint a körállatorvosok
tartása tekintetében az egyes köz-
ségek az állatorvosi körökbe a kö-
vetkezőkét osztatnak be: I. kör.
Kápolnásnyék, Velence, Sukóró, Na-
dap, Pázmánd, Gárdonyi, Igör,
Aba, Sárkeresztúr, Sárszentgotár,
III. kör. Bicske, Mánv, Csabdi, Fel-
csuth, Óbarok, Szár, Bodmér, Etyek.
IV. kör. Martonvásár, Baracsok, Rác-
keresztúr, Tordas, Kajászószentpé-
ter, Kuldó, Gyuró. V. kör. Csák-
vár, Zámoly, Vérteshoglári, Gánt,
Vértesközma. VI. kör. Polgárdi, Füle.
VII. kör. Soponya, Tác, Csözs.
VIII. kör. Cece, Alsószentiván, Alap,
Vajta, Sáregres. Az ezen körökbe
vont községek egy közösen fize-
tendő körállatorvos tartására köte-
lezettek az 1888. évi VII. tc. 127.
§-ának utolsó bekezdése alapján.

— **HALLÓ!** Minden este Magda
Gyula teljes zenekara hangversen-
nyez Rédeinél, (a fedett kerthelyi-
ségben) ajánlom a nagyközönség
szives figyelmébe. Ma, pénteken
este nagy halvacsóra. Számos párt-
fogást kér Rédei.

Vásároljon nálam, mert na-
gyon olcsón lesz kiszolgáltva.
Mosóárak, testők, dclének, min-
den fajta fűszterek, ruhavásznak,
grenadin, szövötek, ágyhuzatvá-
szon, lepedővászon, szőnyegek
és más hasonló számtalan áruk
sokkal olcsóbb, mint bárhol.
Deutsch Béla kizárólagos olcsó
üzlete, Szent Imre-utca, barátok
épülete áttellenében.

Két irni és olvasni tudó ko-
csis Dreher sórraktárában fel-
vétetik.

— Kedves vendégek. Jelentették
a rendőrségen, hogy a sárpentelei
határban idegen cigányok teleped-
tek le. A rendőrség kegyeibe vette
a kedves vendégeket.

LAX és MARTIN

:: divatáruháza ::
SZÉKESFEHÉRVÁR
Nádor-utca.

26-tól június 15-ig

Nagy maradék vásárt

rendezünk.
Ez alkalommal is mint minden
évben rendezett vásárukon a
raktárukon levő összes gyapjú,
delain, vászon és mosókat fél-
árban kiárusítjuk. Alkalmi vétel
napernyők és lüsterköpnyyek-
ben. Szabott ár! Telefon 168.

Birkó J. utóda Üllő József sőtő-
deleiben kenyérsütések 10 órá-
tól 9. 12. 3. 10. és sötetmény külön-
legességek megrendelése elfogad-
tatik.

Mindenmennyi drogeriait cik-
ket ALBA drogeriában ve-
gyünk.

LEVÉLSZADANKBÓL

Egy úr, aki mindég szívén
viseli a szegények ügyeit, a kö-
vetkező levelet küldte be hoz-
zánk:

Antidiabolónak.

A Fejérmegyei Napló f. hó 8-iki
számában ismét a városi szegé-
ny ügyről esvén szó, ne vegye
rossz néven a kedves Antidia-
ból, hogy annak viszhangjaként
arra kérem, hogy ne becsülje
le annyira azokat, akik a városi
hatóság által koldulási engedély-
vel ajtaikra engedett szegények-
nek adnak csakélyke alamizs-
nát kivétel nélkül, fölöttük bi-
ráskodni nem akarván, nehogy
olyanokat is elutasítson, akik
azt megérdemlik.

Legkényebb lenne az elin-
tőzés, ha becsukjuk előtte az
ajtót s egynek sémi adunk
minthogy közöttük válogassunk
s velők civakodjunk, de ha a
város is, a társadalom is leve-
szí rólok a kezét az lenne a
legnagyobb lelkiismeretlenség.

Mind tehetetlen az, csakhogy
egyik csak testileg, a másik csak
lelkileg és testileg is.

Sokan közülük a vízvezetési
és egyéb nehéz munkások kö-
zül, illetve sorsosa közül valók,
kik a szegény ember szegény
szerecséje következtében az
előkelőbb osztálynak kulturigé-
nyei megteremtésénél a legala-
csonyabb és legolcsóbb mun-
kában sorvadt élet után kerül-
nek arra a nagyon is száraz
kenyérre, melyért bevászorol-
ni kell az egész várost és
sok csukott ajtóra találván, sor-
suk minden, csak nem irigylés-
reméltó.

Vannak közöttük züllöttebb
alakok s melyik társadalmi osz-
tályban nincsenek?

Civakodnak, káromkodnak.
Figyeljük meg az intelligenciát,
nem honos-e ez ott is? Bár
ezeknél annyi eszköz van a lé-
lek finomításra, azoknál annyi
ok az eldurvulásnál szolgáló
mentségre.

Bánjunk tehát ügyükkel azzal
a szeretettel, amellyel a méltá-
nyosság és felebaráti szeretet
kívánja, hiszen abban igaz van
az írónak, hogy az nem kerülne
olyan nagy összegbe, csak olyan
kítartó akarattal kellene eléré-
sére törekedni, mint a többi,
szerintem e kiváló nyomorúság
megszüntetésének kérdésével
szemben másodangur kulturtö-
rekvéseknek.

A város az idevaló illetőségű
szegényeiről gondoskodni föl-
tétlen köteles s annak költsé-
geihez minden adozó polgárnak
hozzájárulnia kell, ép azért a
mostani rendszer nagyon igaz-
ságtalan azért, hogy egyes jó
szívekre tolja a terhet s felelős
azért a másik hibájáért e rend-
szernek, hogy azok felszámolását,
illetve javítását, akik a pénz-
adományt visszajárnak, meg-

akadályozza azzal, hogy nem
intézményesen segít rajtuk, ahol
dolgoztatni lehetne, vagy ökei
ellenőrizni. Így azonban a zül-
lés nján mindig mélyebbre sü-
lyednek.

A szegények ügyeik védel-
mére a leggyaribb fegyverek-
kel rendelkeznek csak a kol-
dusok semmivel. A züllött alakok
ép úgy nem tudnak magukon
segíteni, mint a testileg erőtle-
nek, gyámolítás nélkül nem
maradhatnak. Ne nyugodjunk
azért addig, míg az aggintéze-
ten kívül a szegényház és do-
logház föllállitva nem lesz, mert
míg a többi kulturtörekvés sok-
szor hiúság és önzés számba
sorolható ez az intézmény a
legnemesebb műveltségöröntenne
tannbizonyosságát.

Szerkesztői üzenetek.

Fehérvárlak. Csakugyan fehér-
várlak Gerő százados is, Schnetzer
ezredes is, Artner őrnagy, mint
százados volt nátnunk, dr. Poldafka
pedig mint hadbíró a hajdani hon-
védkerületi parancsnokságnál.

APRÓHIRDETÉSEK.

A Székesfehérvári Hitelszövetke-
zet Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt
raktáron tart és elad házhozzállítve:
I. r. poroszszuett 4,40, szápári szenet
2'80, palotai szenet 1'40, aprított
tűzfűt 3'20. I. r. cement, égetett
mész, nádfonat, oltott mész is kap-
ható.

Tanuló felvétetik Knazovitzky Bé-
lánál.

Egy jó karban levő falusi ház
eladó, 1 kat. hold kerttel, szatós-
túttal, vagy annélkül, jó lakással.
Esetleg a bolti berendezés külön is
eladó. Bővebbet a gazdájánál, Sö-
réd 21. szám.

Rákóczy-utca 17 sz. alatt egy
bolthelyiség 2 szobával, kony-
hával és mellékhelyiségekkel
azonnal kiadó. Ugyanott kiadó
egy butorozott szoba és egy
istálló.

Varrógépjavítások

műhelyünkben gyorsan és szakszertlen
készítetnek,

SINGER CO. varrógép-részvény-
társaság.

Magyarország legnagyobb és legrégebb
varrógép-üzlete,
Székesfehérvár, Nádor-utca Töltényi-ház.

PROHASZKA PÜSPÖK MŰVÉSZI BRONZPLAKETTJE.

A Katolikus Sajtóegyesület kiadásában megjelent
és kapható annak a művészi ezüst plakettnek kicsinyített
bronzból készült másolata, melyet a nagy püspök 30 éves
jubileuma alkalmából négy fővárosi katolikus egyesület-
től kapott emlékként. A plakett Zs. Csiszér János szobrász-
művész pompás munkája és a székesfehérvári püspöknek
eddig legsikerültebb képe.

A plakettek darabonként 10 koronáért rendel-
hetők meg a Katolikus Sajtóegyesület központi irodájá-
ban (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.), ahonnan az összeg
előzetes beküldése esetén portómentesen küldik meg a
rendelőnek.

Ugyanez a plakett márványbailestve is megren-
delhető darabonként 20 koronáért, de ezek elkészíttetése
időbe kerül s így arra várni kell.

Megrendelhetők e plakettek a Szent István Társulat
könyvkereskedésében is (Budapest, IV. Keeskméti-utca
2.), ahol azok árusítását szíveségből elvállalták.

☛ Székesfehérvárott KLÜKNER-nél kapnatók. ☛

Veszprémi kiállításon 1904.
Eremmel kitüntetve!
Pécsi országos kiállításon 1907.

Zongorák!

PIANINOK! — HARMONIUMOK!

A leghíresebb bécsi gyárosoktól:
EHRBAR, FÖRSTER, STINGL,
HOFMANN és CSERNY, stb.

Allandóan nagyraktáron vannak bármilyen
HANGSZEREK,
részletre és térbe is kaphatók legolcsóbb árak
mellett.

Zongorák	600	K-tól feljebb
Pianók	450	"
Harmóniumok	70	"
Cimbalmok	70	"
Cimbalmok pedállal	130	"

10 évi jótállással.
Javítások és hangolások a leg-
jutányosabban eszközöltetnek.

HEIN MÁRTON

a Dunántúl legnagyobb mű-
hangszerkészítő telepe.
Kossuth-u. 2. és Simor-u. 37.

Szigorúan szabott szolid árak.

A „Valódi“ : Franck: kávépótlék
ismertetőjele a kávédaráló.

Gyakran utánozzák.

Azért óvatosság a bevásárlásnál!

A „Valódi“ : Franck: a legjobb hazai
nyersanyagból készíttetik.

Gyár Kassán.

